

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **R., a.s.** so sídlom v K., IČO: X., zastúpenej JUDr. J. T., advokátom so sídlom v K., proti povinnej **H. B.**, bývajúcej v R., **o vymoženie 27,68 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 2 Er 461/2011, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. februára 2012 sp. zn. 16 CoE 29/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

P povinnej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie 27,68 € s príslušenstvom; povinnosť povinnej zaplatiť jej túto sumu preukazovala rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice z 8. marca 2010 sp. zn. 2 C 1131/2009. Súdny exekútor JUDr. M. J. následne v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) požiadal Okresný súd Rimavská Sobota o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Rimavská Sobota uznesením zo 6. júla 2011 č.k. 2 Er 461/2011-19 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Zamietnutie žiadosti odôvodnil vyslovením záveru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky nachádzajúcej sa v poisťnej zmluve z 25. augusta 2007. Poukázal na ustanovenie čl. 6 ods. 1, čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských

zmluvách, § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že predmetnou rozhodcovskou doložkou dochádza reálne k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa. Uviedol, že rozhodcovská doložka bola už v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola od počiatku neplatnou v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy; obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený. Poukázal aj na to, že rozhodcovský súd v predmetnom právnom vzťahu neskúmal neprijateľné zmluvné podmienky uvedené v predmetnej spotrebiteľskej zmluve.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 27. februára 2012 sp. zn. 16 Co 29/2012 napadnuté uznesenie potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho právnym posúdením veci. Aj podľa odvolacieho súdu rozhodcovská doložka, tak ako bola uvedená vo Všeobecných poisťovacích podmienkach, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto je neplatná. Na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že v čase uzatvárania poisťovacej zmluvy medzi oprávnenou a povinnou sa neprijateľná položka požadovať od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľmi riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, vo výpočte neprijateľných podmienok obsiahnutých v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka nenachádzala. Za správny považuje aj názor súdu prvého stupňa, že § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka obsahuje len príkladmo uvedený neuzavretý výpočet neprijateľných zmluvných podmienok, ktorý je zákonodarcom neustále dopĺňaný a precizovaný. Uvedená rozhodcovská doložka má nekalý charakter a je neprijateľná najmä preto, že nebola so spotrebiteľom individuálne dohodnutá, núti spotrebiteľa podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu a navyše neumožňuje mu podieľať sa na výbere stáleho rozhodcovského súdu alebo rozhodcu.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená a žiadala zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené prvostupňové rozhodnutie a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súdy v danom prípade:

1. odňali oprávnenej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). I keď sa v exekučnom konaní vo všeobecnosti nevykonáva dokazovanie, súdy predsa len vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi, avšak bez toho, aby nariadili pojednávanie. Tým oprávnenej v rámci dokazovania odňali možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a tiež vysvetliť, ktoré časti predložených listín v ich vzájomnej väzbe viedli k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy,

2. konanie zaťažili tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.),
3. svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Uviedla, že zmluvná podmienka môže byť považovaná za neprijateľnú, až keď spôsobí hrubý nepomer v neprospech spotrebiteľa a v tejto súvislosti poukázala na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 CoE 29/2010 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 ÚS 55/2011. Keďže obsahom práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces je aj požiadavka na riadne odôvodnenie rozhodnutia po stránke skutkovej a po stránke právnej, musí byť aj rozhodnutie exekučného súdu presvedčivé, zrozumiteľné a preskúmateľné, nesmie byť svojvoľné, arbitrárne. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia spôsobuje jeho arbitrárnosť, ktorá zakladá dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Príkaz oboznámiť sa s konkrétnymi právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými za účelom zistenia nekalej povahy konkrétnej rozhodcovskej doložky obsahuje aj spotrebiteľské právo Európskej únie (C-40/08, ASTURCOM). Z dôvodu nedôsledného dokazovania sa exekučný súd nemohol dozvedieť o obsahu listiny, tzv. „informácie o podmienkach uzatvorenia poisťnej zmluvy“, ktorú poisťovňa na základe osobitného zákona (zákon č. 186/2009 Z.z. o finančnom sprostredkovaní a poradenstve a o zmene niektorých zákonov, predtým zákon č. 340/2005 Z.z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia) je povinná evidovať najneskôr od 1. januára 2007 pri každej poisťnej zmluve. Tento dokument obsahuje aj informácie v rubrike „Rozhodcovská doložka“, v ktorej je poisťník oboznámený s právnymi následkami prijatia, resp. odmietnutia rozhodcovskej doložky. Napadnuté uznesenie právne kvalifikuje rozhodcovskú doložku za nekalú bez akejkoľvek väzby na relevantne zistený skutkový stav. Európsky súdny dvor pritom vo vyššie označenom prípade ASTURCOM judikoval, že skutkové okolnosti prípadu sú pre záver o povahe rozhodcovskej doložky relevantné. Možnou príčinou ich nezistenia exekučným súdom bolo aj vykonávanie dokazovania bez účasti oprávneného.

Povinná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo

v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Dovolateľka namieta, že jej súdy odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Dovolateľka tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jej účasti. Rovnako im vytýka, že v súvislosti s tým jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovolaním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul

z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak teda dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z toho, že súdy vykonali „dokazovanie“ bez nariadenia pojednávania a v jej neprítomnosti, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenej znemožnená realizácia jej procesných oprávnení.

Oprávnená namietala aj to, že právne predpisy neumožňujú exekučnému súdu skúmať prijateľnosť či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky, a preto tento nemôže vysloviť ani jej neplatnosť. Uviedla, že ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní stanovuje rozsah preskúmania rozhodcovského rozsudku, pričom posúdenie neplatnosti rozhodcovskej doložky tam nepatrí. Táto námietka sa [z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.)] viaže na správnosť interpretácie ustanovení zákona, teda na správnosť právneho posúdenia vecí. Dovolací súd na podstatu a zmysel tejto námietky prihliadal iba v súvislosti so skúmaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení ide totiž tiež v prípade zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre to neboli splnené zákonom stanovené podmienky; takým zamietnutím sa totiž oprávnenému odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia. Dovolací súd preto skúmal, či nejde o tento prípad.

Po preskúmaní veci dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nešlo ani o prípad zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v procesnej situácii, v ktorej pre toto zamietnutie neboli splnené zákonné predpoklady. V tejto súvislosti sa dovolací súd stotožnil s argumentmi uvedenými v odôvodneniach rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach sp. zn. 2 Cdo 5/2012, sp. zn. 3 Cdo 146/2011, sp. zn. 3 Cdo 167/2011, sp. zn. 3 Cdo 122/2011, sp. zn. 5 Cdo 100/2012 a sp. zn. 6 Cdo 228/2011, ktorých právne závery považuje z pohľadu dovolacieho súdu za konštantné. Pokiaľ teda súd prvého stupňa predmetnú žiadosť zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nemal ich postup za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

2. Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že oprávnená namieta aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, čím bolo konanie zaťažené tzv. inou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. V zhode s názorom dovolateľky sa nepreskúmateľnosť rozhodnutia aj v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považuje za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998). Takáto procesná vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá. Preto sama skutočnosť, že v konaní prípadne došlo k procesnej vade tejto povahy, nemôže v danom prípade založiť prípustnosť dovolania oprávnenej, lebo nejde o vadu v zmysle § 237 O.s.p.

3. Oprávnená napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právnym posúdením vecí sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania oprávnenej). Nesprávne právne posúdenie vecí je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011 a sp. zn. 6 Cdo 41/2011).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej oprávnenu (§ 237 písm. f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní procesne úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal povinnej náhradu trov tohto konania, lebo nepodal návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. augusta 2012

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková